

ANLEDNING TILL UNDERSÖKNING

Brand i restaurang RT på X-gatan, klockan 15.10.

UNDERSÖKNINGEN UTFÖRD AV

Brandutredare Claes Tornberg, räddningstjänsten.

OBJEKTET

Restaurang RT är belägen i bottenvåningen av ett trevånings bostadshus där även vindsvåningen är inredd för bostäder. Källarvåningen, under restaurangen, inhyser butiker med ingång via halvtrappa från gatan. RT har funnits i fastigheten i cirka tre år.

BRANDEN

Klockan 15.10 larmas räddningspersonalen på G stationen till X gatan 8, enligt telefonören brinner det i en restaurang. Vid ankomsten sex minuter senare möts man av en kraftig rökutveckling på gatan utanför restaurangen. Fullt utbruten brand i restaurangens kök där fritösen har antänts under matlagning. Oljan i fritösen hade börjat brinna och kocken hade försökt släcka med en handbrandsläckare- tveksamt om släckaren var av typ skum eller vatten. Reaktionen blev att brinnande olja stänkte runt i köket och kocken blev tvungen att fly fältet. Rökdykare släckte snabbt köksbranden men samtidigt konstaterades en öppen brand på fastighetens tak, härifrån var också rökutvecklingen kraftig. Fläktanordningen på taket var helt övertänd och släckningen följdes av att taket kring fläkten frilades. Vid kontroll visade det sig att ovanliggande lägenheter, i samtliga plan, hade rökfyllets. Med hjälp av värmekameran undersöktes väggar och golv, trots att utslag uteblev bedömde man det som nödvändigt att frilägga den vägg som omslöt restaurangkökets imkanal. Redan vid det första öppnandet av schaktväggen ovanför restaurangen fann man en brandhärd i bjälklag och sågspån. Schaktöppningen i kanalen, mellan restaurangen och lägenheten, var visserligen igengjuten med betong men trots detta spred sig branden uppåt och vidare genom samtliga bjälklag. Samtliga bjälklagsgenomgångar i schaktet var betonggjutna kring imkanal och vattenledningsrör, men oaktat detta blev de intilliggande träbjälklagen starkt brandpåverkade. Rökutvecklingen var hela tiden

besvärande och frilägningsarbetet tog en stor del av räddningsinsatsen. Först efter flera timmar bedömde man att de förrådiska glödbänderna i trossbotten var under kontroll. I de direktberörda lägenheterna var dessbättre inte hyresgästerna hemma vid brandutbrottet. En motsvarande brand nattetid hade naturligtvis blivit betydligt svårare att hantera.

UNDERSÖKNINGEN

Måndag eftermiddag gick jag, tillsammans med representanter från fastighetsägare och försäkringsbolag, på besiktningstronda i den brandskadade delen av fastigheten. Vad som var lätt att konstatera var att branden inte haft några större problem att sprida sig via det inbyggda schaktet. Bjälklagen i samtliga våningsplan uppvisade brandskador. Vattenledningsrören, av plast, var dragna genom de brandcells begränsande betonggjutningarna i bjälklagen och här fick branden fritt spelrum. Plaströren måste, för att uppfylla brandkraven, vara av obrännbart material vid genomföringarna. Frågan är om imkanalens inbyggnad i schaktet har kontrollerats innan den togs i bruk. Enligt uppgift var kanalen tidigare förlagd utefter fasaden på gårdshuset och en inbyggnad skall ha skett för cirka ett år sedan. Kraven på imkanalen är EI 60, d.v.s plåtkanal med mineralullsisolering (100 mm) vilket motsvarar ett brandmotstånd under en tid av minst 60 minuter. Motsvarande krav på kanalväggar till ett öppet och genomgående schakt i bostadsfastighet är också EI 60. Klassen EI innebär krav på täthet och isolering, vilket knappast var fallet med den aktuella installationen.

BRANDORSAKEN

Branden har startat i kökets fritös under matlagning då oljan antändes. Huruvida fritösens termostat har fungerat eller ej har inte kunnat fastställas, ej heller om oljans antändningstemperatur p.g.a förorening sänkts. När sedan den brinnande oljan bekämpades med vatten spred sig branden ytterligare i köksdelen samt till spisfläkt och imkanal. Den kraftiga rökutvecklingen som räddningspersonalen registrerar vid ankomst härrör sig från den brinnande oljan samt eventuell beläggning i imkanalen. Om kocken haft tillgång till en handbrandsläckare av typ pulver eller kolsyresläckare hade förmodligen det hela stoppat vid ett tillbud.

Även om kocken misslyckats med sin släckning skulle inte branden fått den omfattningen med en riktigt utförd schaktkonstruktion.

ERFARENHETER

Brandstiftare, brandorsak och brandförlopp torde således kunna sammanfattas enligt följande:

1. Brandstart i kökets fritös, sannolikt p.g.a termostatfel eller förorenad olja.
2. Släckinsatsen misslyckades och det påförda vattnet bidrog i stället till en snabbare spridning av branden.
3. Imkanal, brandcells begränsning och schaktkonstruktion undermåliga vilket innebar att branden spred sig ohämmat i konstruktionen. Vi talar här om en brandavskiljning mellan kanal och övriga byggnaden i brandklass EI 60 där siffrorna anger brandmotståndet i minuter. Räddningstjänsten var på plats och påbörjade släckinsatsen sju minuter efter larm, konstruktionen klarade således inte ens tio minuter. Detta är definitivt inte acceptabelt då kanalen passerar lokaler där folk varaktigt uppehåller sig, och absolut inte när dessa lokaler inrymmer bostadslägenheter.

Restaurang RT var inte brandsynepiktig, d.v.s några återkommande brandbesiktningar finns inte som krav. Detta innebär naturligtvis att stora krav måste ställas på det förebyggande brandskyddet och då inte minst på det byggnadstekniska utförandet. Som ett exempel på förebyggande brandskydd är att fritös-spis förses med en fast släckanordning av typ kolsyresprinkler med manuell utlösning. Dessutom bör kökspersonalen ha grundläggande kunskaper i hur man hanterar ett brandtillbud i fritös och spis.